

KS. TOMASZ KOPICZKO*

KS. MARCIN SIENKOWSKI**

Sympozja naukowe ku czci św. Tomasza z Akwinu w Wyższym Seminarium Duchownym w Elku w latach 2013-2023

W ramach integralnej formacji do kapłaństwa Wyższe Seminarium Duchowne w Elku prowadzi działalność dydaktyczno-naukową. Przejawia się ona m.in. organizowaniem spotkań i konferencji naukowych. W latach 2013-2023 odbył się cykl dziesięciu sympozjów inspirowanych osobą św. Tomasza z Akwinu.

Niniejsze studium zmierza nie tylko do zaprezentowania wszystkich sympozjów zorganizowanych w WSD w Elku ku czci św. Tomasza, ale przede wszystkim do udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy i w jakim stopniu zostały zrealizowane założenia sformułowane w ramach planowania i organizowania tego typu wydarzeń naukowych.

1. Geneza i założenia cyklu sympozjów

Idea sympozjum (a z czasem sympozjów) ku czci św. Tomasza z Akwinu zrodziła się w gronie przełożonych Wyższego Seminarium Duchownego w Elku. Jej głównymi inicjatorami byli ówczesny rektor ks. dr Andrzej Jaśko oraz prefekt ks. dr Tomasz Kopiczko. Koncepcja wydarzenia naukowego pod patronatem jednego z największych filozofów i teologów chrześcijańskich cieszyła się również aprobatą pozostałych formatorów. Nawiązywała ona do zwyczaju uroczystego obchodzenia (w seminariach duchownych) liturgicznego wspomnienia św. Tomasza z Akwinu przypadającego 28 stycznia oraz podejmowania naukowej refleksji poświęconej zagadnieniom poruszonym nie tylko przez twórcę tomizmu.

* ks. Tomasz Kopiczko – Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8000-6714>; e-mail: tkopiczko@gmail.com

** ks. Marcin Sienkowski – Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Elckiej, Elk
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0679-5006>; e-mail: sienkowski@interia.pl

Od początku zaistnienia (1992 r.) WSD w Ełku przykładano niemałą wagę do organizowania spotkań naukowych¹. Niektóre z nich stanowiły akademie ku czci Akwinaty². Kontynuując tego rodzaju przedsięwzięcia w 2013 r. odbyło się pierwsze sympozjum naukowe dedykowane św. Tomaszowi³.

W celu podkreślenia istoty życia i dzieła Akwinaty również w formacji kandydatów do kapłaństwa przełożeni seminaryjni zaproponowali połączenie celebracji liturgicznej z refleksją naukową w szerszej perspektywie. Przyswiecały temu następujące założenia:

1. Celebrowanie dnia św. Tomasza z Akwinu poprzez modlitwę i namysł intelektualny na wzór wydziałów teologicznych i seminariów duchownych.
2. Poruszanie zagadnień rozpatrywanych przez św. Tomasza i jego kontynuatorów również w świetle współczesnych osiągnięć naukowych. Promowanie zagadnień filozoficznych, teologicznych, społecznych i wychowawczych.
3. Ożywienie, integracja i gromadzenie środowiska naukowego przy WSD w Ełku. Podejmowanie refleksji i dialogu z różnymi instytucjami, zwłaszcza związanymi z wychowaniem i nauczaniem młodego pokolenia.
4. Wypełnianie posłannictwa nauczycielskiego we wspólnocie Kościoła i świecie współczesnym.
5. Realizowanie postulatów zawartych w kościelnych dokumentach formacyjnych (Ratio) oraz seminaryjnych dokumentach statutowych (Status, Regulamin) dotyczących formacji intelektualnej.
6. Promowanie WSD w Ełku zarówno w północno-wschodniej Polsce, jak i w całym kraju.

2. Programy sympozjów

Poniżej zostały zestawione programy wszystkich dziesięciu sympozjów zorganizowanych w latach 2013-2023⁴. Wyszczególniono w nich tematy referatów oraz nazwiska prelegentów (wraz z tytułami naukowymi i afiliacją). Ponadto zamieszczono informacje dotyczące otwarcia i wprowadzenia w sympozja,

¹ Zob. niektóre udokumentowane konferencje i sympozja: R. Forycki, *Sprawozdanie z historii Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Ełckiej*, „Ełckie Studia Teologiczne” 3(2002), s. 197-212; *Wyższe Seminarium Duchowne w Ełku. Historia, wykładowcy i ich publikacje w latach 1992-2005*, oprac. W. Kalinowski, Ełk 2006, s. 29-30; A. Jaśko, *20 lat Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Ełckiej (1992-2012)*, w: „Przeszłość jest to dziś, tylko cokolwiek dalej”. *20 rocznica powstania diecezji ełckiej*, red. W. Guzewicz, Ełk 2012, s. 99-100; *Kronika Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Ełckiej*, Ełk 1992-

² „25 stycznia 2002 r. miała miejsce akademie ku czci św. Tomasza z Akwinu. Referat o metafizycznych podstawach refleksji nad osobą ludzką w ujęciu św. Tomasza, wygłosił Rektor Warmińskiego Seminarium Duchownego w Olsztynie ks. dr Jan Guzowski”. S. Józwiak, *Sprawozdanie z działalności Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Ełckiej w roku akademickim 2001/2002*, „Ełckie Studia Teologiczne” 3(2002), s. 349.

³ Por. M. Sienkowski, *Realizowanie podstawowych zasad formacyjnych w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Ełckiej w latach 2012-2022*, „Studia Ełckie” 24(2022), nr 4, s. 479-480.

⁴ Nie odbyło się sympozjum w 2021 r., czego powodem była pandemia koronawirusa.

a także prowadzonych dyskusji. W przypisach znalazły się odnośniki do opublikowanych sprawozdań, które stanowią omówienie niektórych sympozjów.

1. Przepowiadanie – od starożytności do współczesności

30 stycznia 2013 r.⁵

Msza św. w kaplicy seminaryjnej pod przewodnictwem bp. Jerzego Mazura

Otwarcie sympozjum

ks. dr Andrzej Jaśko – rektor WSD w Elku

Wprowadzenie (zamyśl sympozjum)

ks. dr Tomasz Kopiczko – WSD w Elku

1. Dwie retoryki. Sofiści a Arystoteles
mgr Joanna **Kiereś-Lach** – KUL
2. Cel przepowiadania według św. Tomasza z Akwinu
ks. mgr Marcin **Sieńkowski** – KUL
3. Papież Jan Paweł II, kard. Stefan Wyszyński i ks. Józef Tischner – trzy sposoby głoszenia Słowa Bożego
ks. dr Jerzy **Sikora** – UKSW
4. Perswazje językowe w przepowiadaniu
ks. dr Jerzy **Smoleń** – KUL
5. Oczekiwania audytorium wobec przepowiadających i przepowiadania
dr Maria Joanna **Gondek** – KUL

Podsumowanie i dyskusja

ks. dr Tomasz Kopiczko – WSD w Elku

Słowo końcowe i błogosławieństwo

bp Jerzy Mazur – biskup elcki

2. Głoszenie kerygmatu w społeczeństwie informacyjnym

28 stycznia 2014 r.⁶

Msza św. w kaplicy seminaryjnej pod przewodnictwem bp. Jerzego Mazura

Otwarcie sympozjum

ks. dr Antoni Skowroński – rektor WSD w Elku

Wprowadzenie (zamyśl sympozjum)

ks. dr Tomasz Kopiczko – WSD w Elku

1. Głoszenie kerygmatu chrześcijańskiego w świetle Nowego Testamentu
ks. dr hab. Andrzej **Najda**, prof. UKSW

⁵ Por. M. Sieńkowski, *Sprawozdanie z sympozjum naukowego „Przepowiadanie. Od starożytności do współczesności” – Elk, 30 stycznia 2013 r.*, „Studia Elckie” 15(2013), nr 2, s. 269-272.

⁶ Por. *W Elku o głoszeniu kerygmatu*, <http://www.idziemy.pl/kosciol/w-elku-o-gloszeniu-kerygmatu/> (dostęp: 7.08.2023); *Jak głosić kerygmat w dzisiejszym świecie?*, <https://deon.pl/kosciol/jak-glosic-kerygmat-w-dzisiejszym-swiecie,275475> (dostęp: 7.08.2023).

2. Pierwotny kerygmat i jego aktualność w epoce postmodernizmu
ks. dr hab. Andrzej **Proniewski** – rektor AWSD w Białymstoku
3. Zmiany kulturowe w społeczeństwie informacyjnym
ks. dr Antoni **Skowroński** – rektor WSD w Ełku
4. Media katolickie wobec wyzwań społeczeństwa informacyjnego. Głoszenie prawd wiary
ks. Henryk **Zieliński** – redaktor naczelny „Idziemy”
5. Komunikacja religijna vs. komunikacja kerygmatu w środkach społecznego przekazu
dr Monika **Przybysz** – UKSW

Podsumowanie i dyskusja

ks. dr Tomasz Kopiczko – WSD w Ełku

Słowo końcowe i błogosławieństwo

bp Jerzy Mazur – biskup ełcki

Wierzyć ewangelii – wierzyć mediom.

3. Wokół współczesnego nauczania i przekazu medialnego

28 stycznia 2015 r.

Msza św. w kaplicy seminaryjnej pod przewodnictwem bp. Jerzego Mazura

Otwarcie sympozjum

ks. dr Antoni Skowroński – rektor WSD w Ełku

Wprowadzenie (zamyśl sympozjum)

ks. dr Tomasz Kopiczko – WSD w Ełku

Filozofia

1. Wiara a inne typy poznania

ks. mgr Marcin **Sieńkowski** – WSD w Ełku

Nauki biblijne

2. „Panie, do kogóż pójdziemy? Ty masz słowa życia wiecznego. A myśmy uwierzyli i poznali, że Ty jesteś Świętym Boga” (J 6, 68-69). Dlaczego dziś nie możemy nie głosić Ewangelii ani bez niej żyć. Lektura niektórych tekstów Nowego Testamentu w perspektywie aktualizującej

ks. dr Zbigniew **Skuza** – WSD w Łomży

Nauki teologiczne

3. Homo medialis jako adresat komunikacji wiary

ks. dr Mirosław **Chmielewski** – KUL

Nauki pedagogiczne

4. Wychowanie do odpowiedzialnego korzystania z mediów

ks. dr Marek **Jeziorański** – KUL

Nauki humanistyczne

5. Media społecznościowe szansą poznania Boga

ks. dr hab. Józef **Kloch** – UKSW

Podsumowanie i dyskusja

ks. dr Antoni Skowroński – rektor WSD w Ełku

mgr Zuzanna Hołubowicz – W-MODN w Olsztynie

Słowo końcowe i błogosławieństwo
bp Jerzy Mazur – biskup ełcki

4. **Prawda czy miłosierdzie? Refleksje nad doktryną i praktyką Kościoła**

27 stycznia 2016 r.

Msza św. w kaplicy seminaryjnej pod przewodnictwem bp. Jerzego Mazura

Otwarcie sympozjum

ks. dr Antoni Skowroński – rektor WSD w Ełku

Wprowadzenie (zamyśl sympozjum)

ks. dr Tomasz Kopiczko – WSD w Ełku

Filozofia

1. Filozoficzne poszukiwanie prawdy i miłosierdzia

ks. dr Paweł **Tarasiewicz** – Adler-Aquinas Institute, Manitou Springs, CO, USA

Pedagogika

2. Miłosierdzie w wychowaniu. Utopia czy edukacyjna konieczność

ks. dr Jarosław **Kotowski** – rektor WSD w Łomży

Teologia

3. Imperatyw prawdy w konfrontacji z postawą miłosierdzia

ks. dr Stanisław **Jóźwiak** – WSD w Ełku

Katechetyka

4. Prawdziwie niemiłosierni czy niemiłosiernie prawdziwi? Młodzi odbiorcy katechetycznego przekazu

dr Aneta **Rayzacher-Majewska** – UKSW

Nauki biblijne

5. Prawda czy miłosierdzie? Perspektywa biblijna

ks. prof. dr hab. Waldemar **Chrostowski** – UKSW

Podsumowanie i dyskusja

ks. dr Antoni Skowroński – rektor WSD w Ełku

Słowo końcowe i błogosławieństwo

bp Jerzy Mazur – biskup ełcki

5. **Od kleryka do kapłana. Panorama formacji seminaryjnej**

18 lutego 2017 r.⁷

Msza św. w kaplicy seminaryjnej pod przewodnictwem bp. Jerzego Mazura

⁷ Por. R. Sawicki, *Sprawozdanie z sympozjum naukowego pt. „Od kleryka do kapłana. Panorama formacji seminaryjnej”*, *Elk*, 18 lutego 2017 r., „Studia Ełckie” 19(2017), nr 1, s. 107-109; MR, *Elk: sympozjum naukowe o formacji seminaryjnej*, <https://www.ekai.pl/elk-sympozjum-naukowe-o-formacji-seminaryjnej/> (dostęp: 7.08.2023).

Otwarcie sympozjum

ks. dr Antoni Skowroński – rektor WSD w Elku

Wprowadzenie (zamyśl sympozjum)

ks. dr Tomasz Kopiczko – WSD w Elku

1. Historia formacji seminaryjnej. Od początku do dziś
ks. dr Stanisław **Adamiak** – UW
2. Kapłaństwo mistyczne czy funkcjonalne?
ks. prof. Stanisław **Urbański** – UKSW
3. Co przeszkadza w realizacji powołania? Kontekst środowiskowy
s. dr Beata **Zarzycka** – KUL
4. Formacja do przeżywania kapłaństwa jako ofiary. Na przykładzie życia i drogi do świętości bł. ks. Władysława Bukowińskiego
o. dr Józef **Węclawik** – MSD Księży Werbistów w Pieniężnie
5. Panorama Seminarium Elckiego. Poszukiwania modelu formacji do bycia kapłanem
ks. dr Antoni **Skowroński** – rektor WSD w Elku

Podsumowanie i dyskusja

ks. dr Antoni Skowroński – rektor WSD w Elku

Słowo końcowe i błogosławieństwo

bp Jerzy Mazur – biskup elcki

**Kościół promotorem Państwa?
Kościół a tożsamość duchowa i narodowa:
ogólne zasady – lokalne przykłady**

6.

26 stycznia 2018 r.⁸

Msza św. w kaplicy seminaryjnej pod przewodnictwem bp. Jerzego Mazura⁹

Otwarcie sympozjum. Kościół a tożsamość duchowa i narodowa

ks. dr Antoni Skowroński – rektor WSD w Elku

Wprowadzenie (zamyśl sympozjum). W przeddzień setnej rocznicy odzyskania niepodległości: ogólne zasady – lokalne przykłady

ks. dr Tomasz Kopiczko – UKSW

1. Rola religii w państwie demokratycznym
ks. dr Karol **Jasiński** – UWM
2. Kościół jako mecenat kultury wspierający państwo w ochronie dziedzictwa narodowego
ks. dr Tomasz **Grabowski** – PWSIP Łomża
3. Rola pierwszych parafii na Suwalszczyźnie
dr Tomasz **Naruszewicz** – PWSZ Suwałki
4. Wartości i cnoty społeczne w dobie mediatyzacji polityki i polityzacji mediów
dr Agnieszka **Łukasik-Turecka** – KUL

⁸ Por. R. Sawicki, *Sprawozdanie z sympozjum naukowego pt. „Kościół promotorem państwa? Kościół a tożsamość duchowa i narodowa: ogólne zasady – lokalne przykłady”*, *Elk*, 26 stycznia 2018 r., „Studia Elckie” 20(2018), nr 1, s. 155-158.

⁹ W 2018 r. Mszy św. przewodniczył i homilię wygłosił ks. dr Marcin Maczan.

5. Kościół promotorem państwa? Ujęcie historyczne
prof. dr hab. Jan **Żaryn** – UKSW¹⁰

Podsumowanie i dyskusja

ks. dr Antoni Skowroński – rektor WSD w Elku

Słowo końcowe i błogosławieństwo

bp Jerzy Mazur – biskup elcki

7. **Człowiek młody w rodzinie, szkole i Kościele**

28 stycznia 2019 r.¹¹

Msza św. w kaplicy seminaryjnej pod przewodnictwem bp. Jerzego Mazura

Otwarcie sympozjum

ks. dr Antoni Skowroński – rektor WSD w Elku

Wprowadzenie (zamyśl sympozjum). Perspektywy wychowawcze ludzi młodych

ks. dr Tomasz Kopiczko – UKSW

1. O trzech powodach, dla których młodzi ludzie mają więcej nadziei. Św. Tomasz z Akwinu o szansach i zagrożeniach młodego wieku
ks. dr hab. Tomasz **Stępień**, prof. UKSW
2. Nastolatki 3.0
dr Rafał **Lange** – NASK w Warszawie
3. Bunt młodzieży w sferze religijności – porażka czy wyzwanie?
ks. mgr lic. Tomasz **Liszewski** – KUL
4. Wychowanie religijne młodzieży – dlaczego to nie jest takie proste?
ks. dr Radosław **Mazur** – WT w Szczecinie
5. Piękna liturgia. Normy, kryteria, perspektywy
ks. dr hab. Dominik **Ostrowski**, prof. PWT we Wrocławiu

Podsumowanie i dyskusja

ks. dr Antoni Skowroński – rektor WSD w Elku

Słowo końcowe i błogosławieństwo

bp Jerzy Mazur – biskup elcki

8. **Apologia Eucharystii**

28 stycznia 2020 r.¹²

Msza św. w kaplicy seminaryjnej pod przewodnictwem bp. Jerzego Mazura

¹⁰ Prof. Jan Żaryn nie wziął udziału w sympozjum. Zastąpił go dr hab. Krzysztof Sychowicz z Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku, który wygłosił referat na zaplanowany temat: „Kościół promotorem państwa? Ujęcie historyczne”. Por. tamże, s. 157.

¹¹ Por. M. Sieńkowski, *Sprawozdanie z sympozjum naukowego pt. „Człowiek młody w rodzinie, szkole i Kościele”*, WSD w Elku, 28 stycznia 2019 r., „Civitas et Lex” 2019, nr 1, s. 109-112.

¹² Por. M. Sieńkowski, *Sprawozdanie z sympozjum naukowego pt. „Apologia Eucharystii”*, Elk, 28 stycznia 2020 r., „Studia Elckie” 22(2020), nr 1, s. 125-127.

Otwarcie sympozjum. Czy potrzeba apologii Eucharystii?

ks. dr Antoni Skowroński – rektor WSD w Ełku

1. Preambula fidei: filozofia wobec Eucharystii
ks. dr Paweł **Tarasiewicz** – Adler-Aquinas Institute, Manitou Springs, CO, USA;
WSD w Ełku
2. Eucharystia w perspektywie współczesnej apologii
ks. dr hab. Przemysław **Artemiuk** – prof. UKSW
3. Ustanowienie Eucharystii w dziele fundacji Kościoła
ks. dr hab. Paweł **Rabczyński** – prof. UWM
4. Cud eucharystyczny w Sokółce w świetle wiary eucharystycznej
ks. dr hab. Andrzej **Proniewski** – UwB
5. Śpiew liturgiczny – modlitwa, pobożność i droga do świętości
ks. dr Piotr **Paćkowski** – PWT w Warszawie; rektor WSD w Siedlcach

Dyskusja panelowa. Poszukiwanie odpowiedzi na pytanie o potrzebę apologii Eucharystii

ks. dr Marcin Sieńkowski – WSD w Ełku

Słowo końcowe i błogosławieństwo

bp Jerzy Mazur – biskup ełcki

9. **Współczesne wyzwania w formacji chrześcijańskiej**

25 lutego 2022 r.¹³

Msza św. w kaplicy seminaryjnej pod przewodnictwem bp. Jerzego Mazura

Otwarcie sympozjum. Panorama powołań formowanych w ełckim seminarium w latach 1992-2021

ks. dr Marcin Sieńkowski – rektor WSD w Ełku

Wprowadzenie (zamyśl sympozjum). Istota problemu formacji chrześcijańskiej

ks. dr Paweł Tarasiewicz – Adler-Aquinas Institute, Colorado Springs, CO, USA;
WSD w Ełku

1. Formacja człowieka jako osoby wobec zagrożeń cyfrowego świata
ks. prof. dr hab. Tomasz **Stępień** – UKSW
2. Psychoterapia w formacji seminaryjnej
ks. dr Radosław **Rybarski** – KUL
3. Rola świeckich w formacji chrześcijańskiej
dr Piotr **Kosiak** – Collegium Civitas w Warszawie
4. Wolontariat – teoria, prawo, kasus Ełku
dr Marcin **Radziłowicz** – UWM Filia w Ełku
5. Teatr a formacja chrześcijańska. Karola Wojtyły i Mieczysława Kotlarczyka wizja teatru
dr hab. Katarzyna **Flader-Rzeszowska** – prof. UKSW

¹³ Por. tenże, *Trzydziesty rok funkcjonowania i działalności Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Ełckiej (2021/2022)*, „Studia Ełckie” 24(2022), nr 3, s. 393-394; MR, *Sympozjum naukowe o formacji seminaryjnej*, https://diecezjaelk.pl/2022/02/26/sym_pozjum-naukowe-o-formacji-seminaryjnej/ (dostęp: 27.02.2022).

Dyskusja panelowa. Pięć słów o formacji chrześcijańskiej

ks. dr Tomasz Kopiczko – UKSW

Słowo końcowe i błogosławieństwo

bp Jerzy Mazur – biskup ełcki

10.

Kościół dziś

4 marca 2023 r.¹⁴

Msza św. w kaplicy seminaryjnej pod przewodnictwem bp. Jerzego Mazura

Otwarcie sympozjum i wprowadzenie (zamyślenie sympozjum). Dlaczego wciąż powraca temat Kościoła?

ks. dr Marcin Sieńkowski – rektor WSD w Ełku

1. Wiarygodność Kościoła w kontekście prądów sekularyzacyjnych
ks. dr hab. Damian **Wąsek** – prof. UPJPII w Krakowie
2. Kościół i księża w opinii młodzieży
ks. dr Tomasz **Adamczyk** – KUL
3. Współczesne zagrożenia dla życia Kościoła
red. Krzysztof **Ziemiec** – TVP w Warszawie

Dyskusja panelowa. Kościół świętych czy buntowników?

ks. dr hab. Tomasz Kopiczko – UKSW

Słowo końcowe i błogosławieństwo

bp Jerzy Mazur – biskup ełcki

3. Analiza danych

W oparciu o informacje zgromadzone w punkcie dotyczącym programów sympozjów możliwe jest podanie podstawowych danych dotyczących porządku konferencji, wyboru tematów, prelegentów, materiałów posympozjalnych, organizatorów czy odbiorców. Dane tego typu pozwalają dokonać podsumowania i wyciągnąć wnioski z przedsięwzięcia realizowanego w ostatnim dziesięcioleciu.

a) Porządek sympozjów

Każde z dziesięciu sympozjów składało się z dwóch części: modlitewnej i naukowej. Część modlitewną, która rozpoczynała każde sympozjum stanowiła Msza św. sprawowana w kaplicy Wyższego Seminarium Duchownego w Ełku (godz. 7.00) pod przewodnictwem bp. Jerzego Maura, biskupa ełckiego. Wygłaszana przez niego homilia stanowiła swego rodzaju wprowadzenie w problematykę sympozjum. W Mszy św. uczestniczyła przede wszystkim

¹⁴ Por. M. Sieńkowski, *Sprawozdanie z sympozjum naukowego pt. „Kościół dziś”, Elk, 4 marca 2023 r.*, „Studia Ełckie” 25(2023), nr 1, s. 121-124; M. Rogińska, *Kościół dziś – ogólnopolska konferencja naukowa*, <https://diecezjaelk.pl/2023/03/05/kosciol-dzis-ogolnopolska-konferencja-naukowa/> (dostęp: 7.08.2023).

wspólnota seminaryjna, a niekiedy również prelegenci oraz osoby zaproszone na sympozjum (duchowni i świeccy).

Druga i zasadnicza część sympozjum miała charakter naukowy. Zwykle rozpoczynała się o godz. 9.00 lub 9.30 (w 2023 r. o godz. 11.15). W jej trakcie były wygłaszane prelekcje w dwóch następujących po sobie sesjach, które dzieliła krótka przerwa (stwarzająca okazję do rozmów z autorami wystąpień). Za każdym razem sympozjum otwierał rektor WSD w Ełku (ks. Andrzej Jaśko, ks. Antoni Skowroński, ks. Marcin Sieńkowski). Następnie miało miejsce wprowadzenie, które polegało m.in. na uzasadnieniu wyboru tematu (najczęściej podejmował je ks. Tomasz Kopiczko).

Zazwyczaj w tej części prezentowanych było pięć tematów. Na sympozjum w 2023 r. zostały wygłoszone trzy referaty.

Począwszy od trzeciego sympozjum w 2015 r. organizatorzy nadali mu nazwę „Interdyscyplinary Dzień Świętego Tomasz z Akwinu”, opatrując ją liczbą porządkową. Wiązało się to z podziałem prelekcji na różnego rodzaju dziedziny (filozofia, teologia, humanistyka itp., które uwzględniono w programie jedynie w 2015 i 2016 r.). Mimo to w praktyce posługiwano się zamiennie określeniami: sympozjum, konferencja, konferencja naukowa.

Po dwóch pierwszych sympozjach, które cieszyły się sporym zainteresowaniem organizatorzy podjęli decyzję, że tego typu wydarzenie zostanie na stałe wpisane w roczny program pracy WSD w Ełku.

Każde sympozjum kończyło się podsumowaniem i dyskusją, która umożliwia uczestnikom (słuchaczom) stawianie pytań. Zwykle na koniec głos zabierał biskup ełcki (lub biskup pomocniczy), a pod jego nieobecność rektor WSD w Ełku.

Po oficjalnym zamknięciu sympozjum kolejne pytania, rozmowy i wymiana myśli przenosiły się na refektarz seminaryjny, gdzie miał miejsce posiłek przygotowany przez organizatorów.

Należy zanotować, że sympozjum w 2022 r. dodatkowo było transmitowane na żywo przez Internet. Powodem takiej decyzji były m.in. ograniczenia wynikające z trwającego wówczas stanu epidemicznego.

b) Problematyka

O wyborze problematyki danego sympozjum decydowały przede wszystkim dwa nadrzędne kryteria. Pierwsze z nich wiązało się z programem i tematem roku duszpasterskiego przeżywanego w Kościele katolickim w Polsce. Drugie natomiast dotyczyło bieżących spraw i wydarzeń z życia WSD i diecezji ełckiej. Ponadto doborowi tematu przyświecała również intencja jego aktualności – i co za tym idzie – możliwości zastosowania jego treści w szeroko rozumianej posłudze duszpasterskiej. Przy tej okazji starano się także uwzględnić zainteresowania adresatów (odbiorców) sympozjów.

Przykładowo sympozjum w 2013 r., poświęcone wierze, zostało zorganizowane w trwającym w Kościele Roku Wiary. Gdy w 2018 r. obchodzono 100. rocznicę odzyskania niepodległości, sympozjum dotyczyło relacji państwa

i Kościoła. Temat sympozjum w 2022 r. został podyktowany wprowadzeniem dokumentu poświęconego nowemu modelowi formacji do kapłaństwa. Problematyka ostatniego sympozjum poświęconego Kościołowi wyrosła z tematu roku duszpasterskiego pt. „Wierzę w Kościół Chrystusowy”.

c) Prelegenci

Podczas dziesięciu sympozjów zostało wygłoszonych łącznie 48 referatów¹⁵. Nie oznacza to, że ta ilość równa się liczbie prelegentów. Ponieważ podczas wszystkich sympozjów dwukrotnie wystąpiło pięciu prelegentów (ks. Andrzej Proniewski, ks. Marcin Sieńkowski, ks. Antoni Skowroński, ks. Tomasz Stępień, ks. Paweł Tarasiewicz), liczba wszystkich osób wygłaszających referaty wyniosła 43.

Reprezentowali oni różne ośrodki akademickie w Polsce (jeden prelegent posiadał afiliację zagraniczną: ks. Paweł Tarasiewicz – Adler-Aquinas Institute, Manitou Springs, CO, USA). Najwięcej prelegentów – 11 związanych było z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim. 10 prelegentów przybyło z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Uniwersytet Warmińsko-Mazurski reprezentowało 3 prelegentów. Ponadto prelegenci pochodzili z Krakowa, Wrocławia, Szczecina.

Spośród wykładowców WSD w Ełku referat wygłosiło 8 prelegentów (ks. Stanisław Józwiak, ks. Radosław Rybarski, ks. Marcin Sieńkowski, ks. Jerzy Sikora, ks. Antoni Skowroński, ks. Paweł Tarasiewicz, ks. Tomasz Grabowski, o. Józef Węclawik). Z wyjątkiem dwóch ostatnich pozostali wyżej wymienieni prelegenci to księża diecezji ełckiej.

Na sympozjach w Ełku występowali również przedstawiciele innych seminariów duchownych. Byli to prelegenci z Archidiecezjalnego Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku, Wyższego Seminarium Duchownego w Łomży, Misyjnego Seminarium Duchownego Księży Werbistów w Pięńźnie, Wyższego Seminarium Duchownego w Siedlcach.

Na przestrzeni ponad dziesięciu lat dwóch prelegentów reprezentowało środki masowego przekazu. Jednym z nich był redaktor TVP w Warszawie, a inny to redaktor tygodnika „Idziemy”.

Warto odnotować, że wśród prelegentów znalazło się 12 samodzielnych pracowników naukowych (w tym 3 profesorów). 26 wystąpień zaprezentowali prelegenci z tytułem doktora. 5 prelegentów posiadało tytuł magistra.

Z racji na różnorodność ośrodków naukowych, z których pochodzili poszczególni prelegenci sympozja w WSD w Ełku miały charakter ogólnopolski.

d) Materiały posympozjalne

Obowiązkowe publikowanie treści wygłoszonych podczas sympozjów nie było intencją organizatorów. Wprawdzie istniała możliwość publikowania pre-

¹⁵ Do tej liczby można dodać prelekcje wygłoszone w ramach otwarcia sympozjum (np. w 2018 r.), wprowadzenia (np. w 2022 r.), lub podsumowania/dyskusji (np. w 2023 r.). Ponieważ wystąpienia tego rodzaju nie były regularne i zazwyczaj miały charakter skrótowy, nie sumują się z liczbą głównych prelekcji (mimo że zostały one uwzględnione w programach sympozjów).

zentowanych tematów np. w czasopiśmie „Studia Elckie”, jednakże tego rodzaju decyzję podejmował sam prelegent. Trudno stwierdzić, ile oraz w jakich periodykach opublikowano wystąpienia wygłoszone na sympozjach w Elku. Organizatorzy nie gromadzili danych tego typu. Jednakże wiadomo, że niektóre z wygłoszonych prelekcji w formie artykułów naukowych zostały opublikowane np. w „Studiach Elckich” lub w monografii pt. „Ex Vita vivit! 30. rocznica diecezji elckiej 1992-2022” (red. M. Sieńkowski, R. Sawicki, Elk 2022)¹⁶. Należy odnotować, że wszystkie wystąpienia z sympozjum w 2017 r. zostały zebrane i opublikowane w formie artykułów naukowych w numerze specjalnym „Studiów Elckich”¹⁷.

e) Organizatorzy i patronat

Od początku głównym inicjatorem i organizatorem sympozjów było Wyższe Seminarium Duchowne w Elku. Na czele komitetu organizacyjnego stał rektor WSD w Elku. Do komitetu organizacyjnego w 2015 r. dołączył Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie Filia w Olecku (od 2023 r. Filia w Elku).

Z czasem (od 2020 r.) został powołany również komitet naukowy. W jego skład wchodził głównie wykładowcy i profesorowie elckiego seminarium, a także profesorowie Wydziału Teologii UWM w Olsztynie.

Patronat medialny nad sympozjami sprawowała przede wszystkim „Martyria” – społeczno-katolickie czasopismo diecezji elckiej. W pewnym okresie (2015-2016) miała również miejsce współpraca z warszawskim tygodnikiem „Idziemy”.

f) Terminy sympozjów

Zgodnie z intencją organizatorów sympozja planowano w terminie bliskim wspomnieniu św. Tomasz z Akwinu, które jest obchodzone 28 stycznia. Tego dnia odbyły się cztery sympozja (2014, 2015, 2019, 2020). Pozostałe zaplanowano pod koniec stycznia (2013, 2016, 2018), w lutym (2017, 2022) oraz w marcu (2023). Terminy te były uzgodnione i dopasowane głównie do możliwości prelegentów, a także odbiorców i harmonogramu pracy WSD w Elku.

g) Odbiorcy

Od początku sympozja ku czci św. Tomasz z Akwinu adresowane były do szerokiego grona odbiorców. Do udziału w konferencjach organizatorzy zapraszali nie tylko księży, katechetów czy nauczycieli, ale również uczniów i osoby zainteresowane problematyką przedstawianą w danym roku. Na przykład

¹⁶ Zob. przykładowe publikacje: M. Sieńkowski, *Cel nauczania według Tomasza z Akwinu*, „Scripta philosophica. Zeszyty Naukowe Doktorantów Wydziału Filozofii KUL” 2(2013), s. 93-105; M. Sieńkowski, *Wiara a inne typy poznania*, „Civitas et Lex” 2014, nr 4, s. 69-81; M. Sieńkowski, *Powołania do Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Elckiej w latach 1992-2021*, w: *Ex Vita vivit! 30. rocznica diecezji elckiej 1992-2022*, red. M. Sieńkowski, R. Sawicki, Elk 2022, s. 531-558; K. Jasiński, *Religia w państwie demokratycznym*, „Nurt SVD” 1(2017) s. 277-296; A. Rayzacher-Majewska, *Prawda i miłosierdzie w katechezie młodzieży*, „Studia Elckie” 18(2016), nr 4, s. 397-405.

¹⁷ Zob. „Studia Elckie” 19(2017), nr specjalny.

w sympozjum w 2018 r. udział brali nauczyciele i uczniowie Szkoły Podstawowej nr 7 w Ełku¹⁸. Jednakże najbardziej wiernymi i wytrwałymi słuchaczami okazali się alumni ełckiego seminarium.

4. Wnioski

Zgromadzenie i uporządkowanie powyższych danych oraz odniesienie ich do założeń wymienionych w punkcie pierwszym pozwala na sprecyzowanie wniosków, które umożliwiają udzielenie odpowiedzi na problem sformułowany we wstępie. Każde z sześciu przyjętych założeń zostanie omówione osobno zgodnie z ustaloną kolejnością.

Ad 1. Wiele katolickich uczelni i wydziałów teologicznych upamiętnia osobę i dzieło św. Tomasz z Akwinu w dniu jego wspomnienia. Program tego dnia w seminariach duchownych jest do siebie zbliżony. Sympozjum podobne do ełckiego organizuje np. Wyższe Seminarium Duchowne w Łomży¹⁹. Obejmuje ono Mszę św. oraz kilka wykładów naukowych (np. w 2022 r. – 8) zakończonych dyskusją.

Archidiecezjalne Wyższe Seminarium Duchowne w Białymstoku przygotowuje Akademię ku czci św. Tomasza z Akwinu²⁰. Ponieważ nie ma ona ram obszernego sympozjum, jej centralnym punktem (oprócz Mszy św.) jest wykład jednego prelegenta, po którym następuje dyskusja. Ponadto integralną część akademii stanowi spektakl poświęcony Akwinacii przygotowany przez seminarzystów odbywających studia filozoficzne.

W Wyższym Seminarium Duchownym w Sandomierzu ma miejsce uroczystość ku czci św. Tomasza z Akwinu. Składa się na nią Msza św. oraz wykład (z dyskusją) poświęcony osobie i dziełu Akwinaty²¹.

Obchodzenie wspomnienia św. Tomasza w WSD w Ełku wpisuje się w zwyczaj upamiętnienia Akwinaty praktykowany w wielu seminariach duchownych. Należy zauważyć, że ełcki program sympozjum nie ogranicza się do jednego punktu, ale proponuje wielowymiarowe spojrzenie na wybrane zagadnienie. Można powiedzieć, że założenie celebrowania wspomnienia św. Tomasza w WSD w Ełku zostało całkowicie spełnione.

¹⁸ Por. *Sympozjum historyczno-patriotyczno-religijne*, https://www.sp7.elk.edu.pl/rok_dla_niepodl/sympozjum/sympozjum.htm (dostęp: 7.08.2023).

¹⁹ Por. *Sympozjum Tomistyczne*, <http://wsd.lomza.pl/sympozjum-tomistyczne-2/> (dostęp: 2.09.2023); *Sympozjum Tomistyczne A.D. 2022*, <http://wsd.lomza.pl/sympozjum-tomistyczne-a-d-2022/> (dostęp: 2.09.2023).

²⁰ Por. K. Puzanowski, *Akademia ku czci św. Tomasza z Akwinu 2023*, <http://awsd.bialystok.pl/aktualnosci/358/akademia-ku-czci-sw-tomasza-z-akwinu-2023/> (dostęp: 7.09.2023); M. Łukaszewicz, *Akademia Tomaszowa*, <http://awsd.bialystok.pl/aktualnosci/291/akademia-tomaszowa/> (dostęp: 7.09.2023).

²¹ Por. *Uroczystość ku czci św. Tomasza z Akwinu*, <http://wsdsandomierz.pl/uroczystosc-ku-czci-sw--tomasza-z-akwinu711-aktualnosci?page=12> (dostęp: 5.09.2023); G. Słodkowski, *Sandomierz. Akademia ku czci św. Tomasza*, <https://sandomierz.gosc.pl/doc/8065090.Sandomierz-Akademia-ku-czci-sw-Tomasza> (dostęp: 5.09.2023).

Ad 2. Postulat promowania przede wszystkim zagadnień filozoficznych i teologicznych, a także społecznych i wychowawczych podczas sympozjów w Ełku został zrealizowany w bardzo dużym stopniu. Chodzi o to, że tematy i problemy z tych dziedzin były najczęściej poruszane przez prelegentów. Zrealizowanie powyższego założenia ułatwiała przyjęta formuła sympozjów określona jako dzień interdyscyplinarny.

Natomiast można mieć pewne wątpliwości co do tego, czy został spełniony postulat poruszania zagadnień rozpatrywanych przez św. Tomasza oraz jego kontynuatorów. Jeśli bierze się pod uwagę tematy, które dotyczą np. kwestii przepowiadania (2013 r.), czy problemu wiary (2015 r.), to wyżej zasygnalizowana wątpliwość zostaje rozwiana, ponieważ św. Tomasz zajmował się tymi zagadnieniami. Jeśli z kolei mówi się o sympozjach, podczas których nie podejmowano wprost problemów typowych dla św. Tomasza, to wątpliwości są uzasadnione. Rzecz jednak w tym, że organizatorom sympozjów nie chodziło tylko i wyłącznie o to, aby za każdym razem przybliżyć myśl lub nauczanie samego Akwinaty. Jego spuścizna intelektualna była niekiedy impulsem do podejmowania podobnych lub zbliżonych problemów, których wprawdzie nie znał i nie podejmował św. Tomasz, jak np. media (z 2015 r.) czy współczesny Kościół (z 2023 r.), jednakże jego myśl i dzieło inspirowały do poszukiwania odpowiedzi na problemy istotne z punktu widzenia dzisiejszego chrześcijanina.

Ad 3. Z perspektywy dziesięciu lat zauważa się, że poszczególne sympozja w WSD w Ełku stwarzały okazję do gromadzenia i współpracy z różnymi środowiskami naukowymi. Dzięki temu następowała integracja podmiotów zajmujących się działalnością naukową. W oparciu o programy minionych konferencji należy stwierdzić, że integracja z dużymi ośrodkami naukowymi (jak np. UKSW, KUL) następowała w większym stopniu niż z lokalnymi instytucjami. Należy pamiętać, że WSD nie jest jedyną uczelnią wyższą w Ełku ani w regionie. I chociaż w sympozjach brali udział przedstawiciele np. UWM Filii w Ełku (w 2022 r.) czy PWSZ w Suwałkach (w 2018 r.), to w większości zapraszano prelegentów z głównych ośrodków w Polsce.

Każde sympozjum świadczy o podejmowanej współpracy i dialogu z instytucjami odpowiedzialnymi za naukę i edukację. Wyrazem troski o zrozumienie i dobre wychowanie młodego pokolenia jest chociażby fakt podejmowania zagadnień wychowawczych. Ujawniał się on w referatach wielu prelegentów. Tematy tego rodzaju podjęli np. ks. M. Jeziorański, ks. M. Chmielewski, ks. J. Kotowski, A. Rayzacher-Majewska, A. Łukasik-Turecka, R. Lange, ks. R. Mazur, K. Flader-Rzeszowska.

Znaczną rolę w ożywieniu i integracji środowiska naukowego przy WSD w Ełku wnieśli znani i cenieni specjaliści w dziedzinie myśli filozoficznej i teologicznej. Należą do nich np. ks. W. Chrostowski, ks. T. Stępień, ks. J. Kloch. Zaproszenie ich na konferencje naukowe podnosiło prestiż wydarzenia i było rzadką okazją do osobistego spotkania wyróżniających się współcześnie polskich naukowców.

Ad 4. Ponieważ misja całego Kościoła polega na głoszeniu nauki Jezusa Chrystusa i jej aktualizowaniu²², to na WSD w Ełku, które współtworzy Kościół lokalny również spoczywa to zadanie. Poszczególne sympozja naukowe zmierzały do ukazania i uprzyświecenia prawd wiary i nauki Kościoła współczesnemu człowiekowi. Zadanie to przebiegało wedle formuły interdyscyplinarności, która umożliwia spojrzenie na problem z różnych punktów widzenia²³. W ten sposób powstawała przestrzeń do dialogu między różnymi dyscyplinami naukowymi. Zachowując właściwą metodę poszczególnych dyscyplin, prelegenci prezentowali to samo zjawisko w odmiennej optyce naukowej, co dawało poczucie szerszego ujęcia podejmowanego zagadnienia oraz odzwierciedlało złożoność problemów egzystencjalnych. Taki sposób organizowania konferencji przyczyniał się do opracowywania strategii rozwiązywania problemów w sposób holistyczny.

Realizowanie nauczycielskiej misji Kościoła wpływało na intelektualny rozwój uczestników sympozjów. Wprawdzie trudno jednoznacznie stwierdzić, w jakim stopniu skorzystali oni z udziału w sympozjach, jednakże należy zauważyć, że problematyka kolejnych konferencji budziła zainteresowanie u tych samych osób.

Ad 5. Organizowanie sympozjów stanowiło także odpowiedź na postulaty zawarte w kościelnych dokumentach formacyjnych (głównie Ratio) oraz seminaryjnych zapisach statutowych i regulaminowych. Zarówno obecnie obowiązujące (z 2021 r.), jak i poprzednie Ratio (z 1999 r.) zgodnie podkreślają potrzebę podnoszenia kompetencji naukowych, znajomości aktualnych problemów teologicznych, dzielenia się wynikami własnych badań naukowych itp.²⁴ Dotyczy to głównie wykładowców seminaryjnych i formatorów, ale nie wyklucza seminarzystów.

Należy pamiętać, że sympozja ku czci św. Tomasza z Akwinu to nie jedyna inicjatywa naukowa podejmowana przez środowisko naukowe ełckiego seminarium. Podobny cel przyświeca np. międzyseminaryjnym sesjom naukowym organizowanym cyklicznie w kilku seminariach regionu²⁵. Oprócz tego profesoriowie uczestniczą w sympozjach i konferencjach zarówno na ełckich uczelniach wyższych (np. UWM Filia w Ełku), jak i w całym kraju (np. UKSW, KUL).

Do organizowania oraz udziału w sympozjach naukowych wykładowców i formatorów motywuje również Statut WSD w Ełku. Statut z 2015 r., jak i kolejny z 2021 r. zgodnie stwierdzają, że na rektorze seminarium spoczywa

²² Por. Franciszek, *Veritatis gaudium*, Rzym, 8 grudnia 2017 r., nr 1.

²³ Por. tamże, nr 4c.

²⁴ „Profesorowie powinni odznaczać się uzdolnieniami pedagogicznymi oraz znać metody dydaktyczne. W tym celu mają udoskonalać swoje przygotowanie naukowe przez stałą lekturę nowych wydawnictw, częste kontakty z ludźmi nauki oraz uczestnictwo w spotkaniach naukowych”. Konferencja Episkopatu Polski, *Zasady formacji kapłańskiej w Polsce*, Częstochowa, 26 sierpnia 1999 r., nr 114; por. tenże, *Droga formacji prezbiterów w Polsce. Ratio institutionis sacerdotalis pro Polonia*, Warszawa, 11 marca 2021 r., nr 207.

²⁵ Por. M. Sieńkowski, *Realizowanie podstawowych zasad formacyjnych...*, dz. cyt., s. 470-471.

obowiązek organizowania wydarzeń naukowych²⁶. Te same dokumenty zobowiązują wykładowców do udziału w sympozjach i konferencjach oraz podnoszenia kwalifikacji naukowych²⁷.

W Regulaminie (z 2015 i 2022 r.), który jest adresowany do alumnów znajduje się zachęta do udziału w wydarzeniach naukowych wykraczających poza obowiązkowy zakres studiów²⁸. Ponieważ tego typu oferta jest bardzo szeroka, seminarzyści mogą korzystać z zaproszeń i brać udział w sympozjach w całym kraju w porozumieniu z przełożonymi.

Wobec tego sympozja ku czci św. Tomasz z Akwinu stanowią odpowiedź na postulaty dotyczące działalności seminaryjnej wynikającej z zapisów statutowych i regulaminowych. Trudno jednoznacznie ocenić, czy dokonuje się to w stopniu wysokim, czy dostatecznym. Z pewnością należy mieć na uwadze to, że WSD w Ełku nie ogranicza się tylko do formacji intelektualnej. Dlatego ze względu na wszystkie wymiary formacyjne aspekt intelektualny nie jest ani zaniedbany, ani przeakcentowany.

Ad 6. Założenie promowania WSD w regionie i w Polsce w dużym stopniu zostało zrealizowane dzięki pięciu wcześniejszym postulatam. Bez wątpienia największy wpływ na promowanie WSD odegrał sam fakt organizowania sympozjów. Z czasem przyczyniła się do tego również ich regularność.

Dzięki sympozjom WSD podkreślało swoją obecność nie tylko w regionie. Poprzez media, które publikowały zaproszenia, programy oraz relacje i sprawozdania, treści sympozjalne – a wraz z nimi wizerunek WSD – docierały do wielu zainteresowanych osób. Przewagę w tym względzie zyskały media lokalne, głównie strony internetowe (diecezjalna i seminaryjna). Natomiast informacje na temat sympozjów w ogólnopolskich mediach katolickich pojawiały się tylko zdawkowo (np. na portalu ekai.pl).

Trudny do szacowania, ale w jakimś stopniu przejawiający się rezultat promowania WSD uzyskiwano również na skutek zapraszania i współpracy z różnymi środowiskami naukowymi, zwłaszcza prelegentami, którzy w swoim środowisku dzielili się doświadczeniem uczestnictwa w sympozjum lub publikowali własne wystąpienia w periodykach naukowych. W wymiarze lokalnym taką rolę spełniali również wykładowcy seminaryjni, a przede wszystkim odbiorcy sympozjów.

²⁶ Por. *Statut Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Elckiej*, Ełk, 4 lutego 2015 r., p. 23h; *Statut Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Elckiej*, Ełk, 23 listopada 2021 r., nr 26a, 27g.

²⁷ Por. *Statut Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Elckiej*, Ełk, 23 listopada 2021 r., nr 53-54; *Statut Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Elckiej*, Ełk, 4 lutego 2015 r., nr 50-51.

²⁸ „Zachęca się alumnów do czynnego uczestnictwa w kołach zainteresowań, sympozjach i konferencjach naukowych oraz kursach językowych”. *Regulamin Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Elckiej*, Ełk, 3 marca 2022 r., nr 67; por. *Regulamin Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Elckiej*, Ełk, 22 czerwca 2015 r., nr 67.

Podsumowanie

Niniejsze opracowanie zmierzało od udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy i w jakim stopniu zostały zrealizowane założenia sformułowane przy planowaniu i organizowaniu przedsięwzięcia naukowego w Wyższym Seminarium Duchownym w Ełku. Dokonane analizy i sformułowane wnioski pozwalają stwierdzić, że żadne z sześciu założeń nie zostało pominięte w cyklu dziesięciu sympozjów. Organizatorzy wszystkich konferencji uwzględnili każde z nich. Natomiast stopień, w jakim zostały one zrealizowane nie jest jednolity. To znaczy, że niektóre z założeń udało się zrealizować w stopniu wyższym niż inne. Do tych pierwszych należy założenie dotyczące celebrowania dnia św. Tomasza z Akwinu poprzez modlitwę i namysł intelektualny, a także założenie mówiące o nauczycielskim posłannictwie Kościoła czy realizowaniu postulatów zawartych w kościelnych dokumentach formacyjnych. Natomiast w niewielkim stopniu zrealizowano założenie dotyczące ożywienia i integracji środowiska naukowego przy WSD w Ełku, a także założenie jego promowania.

Powyższe wnioski i zestawione dane, a także doświadczenie zdobyte na skutek organizowania cyklu sympozjów pozwalają sformułować pewne postulaty, które mogą się okazać pomocne w kontynuowaniu dzieła. Chodzi przede wszystkim o podniesienie jakości konferencji. Jeden z postulatów na przyszłość wiąże się z porządkiem sympozjów. Okazuje się, że wydajniejsze jest zaprezentowanie nie więcej niż trzech wykładów, po których nie brakuje czasu na dyskusję. Praktyka zwłaszcza ostatnich czterech lat (2019-2023) pokazała, że otwarcie przestrzeni do dialogu pomiędzy prelegentami i słuchaczami wiedzie do partycypacji aktywnej. Z kolei ze względu na zwiększenie współpracy w regionie należałoby zaprosić do współorganizowania sympozjów ośrodki z północno-wschodniej Polski, nie rezygnując przy tym z potencjału prelegentów z dużych miast. Korzystna byłaby także większa promocja w mediach i prasie, również w Internecie, nie wykluczając publikowania materiałów posympozjalnych w formie drukowanej czy audio.

Zgodnie z zasadami dydaktycznymi regulującymi m.in. rozwój naukowy, każde wykonane działanie domaga się ewaluacji. Dlatego na koniec należy dodać, że niniejsze studium, oprócz analizy obranego problemu, spełnia także funkcję oceniającą zarówno sam projekt, jak i ukończoną pracę. W dodatku jest to ocena dokonana przez organizatorów (autoewaluacja), która może przyczynić się do kształtu i poprawy jakości konferencji naukowych planowanych na przyszłość.

* * *

Streszczenie

Artykuł poświęcony sympozjom ku czci św. Tomasza z Akwinu w Wyższym Seminarium Duchownym w Ełku, które były organizowane w latach

2013-2023 zmierza do wykazania, czy i w jakim stopniu postulaty (w liczbie sześciu), sformułowane przez organizatorów, zostały zrealizowane. W tekście zebrano programy wszystkich dziesięciu sympozjów. Na ich podstawie zestawiono dane dotyczące prezentowanych tematów, prelegentów, środowisk naukowych, terminów, organizatorów. W oparciu o zebrane dane sformulowano wnioski dotyczące każdego z założeń. Okazało się, że wszystkie z nich zostały zrealizowane. Jednakże niektóre w stopniu większym niż pozostałe. W dużym stopniu zrealizowano założenie dotyczące celebrowania dnia św. Tomasza z Akwinu, a także założenie mówiące o nauczycielskim posłannictwie Kościoła oraz realizowaniu postulatów zawartych w dokumentach formacyjnych. W niewielkim stopniu zrealizowano założenie dotyczące ożywienia i integracji środowiska naukowego przy WSD w Ełku, a także założenie jego promowania.

Słowa kluczowe: św. Tomasz z Akwinu, symposium, konferencja naukowa, prelegent, Wyższe Seminarium Duchowne w Ełku.

Scientific Symposiums in Honor of St. Thomas Aquinas at the Theological Seminary in Elk in 2013-2023

Summary

Article devoted to symposiums in honor of St. Thomas Aquinas at the Theological Seminary in Elk, which were organized in 2013-2023, aims to demonstrate whether and to what extent the postulates (six in number) formulated by the organizers were implemented. The text contains the programs of all ten symposiums. On their basis, data regarding the presented topics, speakers, scientific communities, dates and organizers were compiled. Based on the collected data, conclusions were formulated regarding each of the assumptions. It turned out that all of them were implemented. Some of them to a greater extent than others. The assumption regarding the celebration of Thomas Aquinas Day has been largely implemented, as has the assumption regarding the teaching mission of the Church and the implementation of the postulates contained in the formation documents. The assumption of revitalizing and integrating the scientific community at the WSD in Elk, as well as the idea of promoting it, was achieved to a small extent.

Keywords: St. Thomas Aquinas, Symposium, Scientific Conference, Speaker, Theological Seminary in Elk.

Bibliografia

- Forycki R., *Sprawozdanie z historii Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Ełckiej*, „Ełckie Studia Teologiczne” 3(2002), s. 197-212.
Franciszek, *Veritatis gaudium*, Rzym, 8 grudnia 2017 r.

- Jak głosić kerygmat w dzisiejszym świecie?*, <https://deon.pl/kosciol/jak-glosic-kerygmat-w-dzisiejszym-swiecie,275475> (dostęp: 7.08.2023).
- Jaśko A., *20 lat Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Elckiej (1992-2012)*, w: „Przeszłość jest to dziś, tylko cokolwiek dalej”. 20 rocznica powstania diecezji elckiej, red. W. Guzewicz, Elk 2012, s. 81-102.
- Jóźwiak S., *Sprawozdanie z działalności Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Elckiej w roku akademickim 2001/2002*, „Elckie Studia Teologiczne” 3(2002), s. 345-352.
- Konferencja Episkopatu Polski, *Droga formacji presbiterów w Polsce. Ratio institutionis sacerdotalis pro Polonia*, Warszawa, 11 marca 2021 r.
- Konferencja Episkopatu Polski, *Zasady formacji kapłańskiej w Polsce*, Częstochowa, 26 sierpnia 1999 r.
- Kronika Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Elckiej*, Elk 1992-
- MR, *Elk: symposium naukowe o formacji seminaryjnej*, <https://www.ekai.pl/elk-symposium-naukowe-o-formacji-seminaryjnej/> (dostęp: 7.08.2023).
- MR, *Symposium naukowe o formacji seminaryjnej*, <https://diecezjaelk.pl/2022/02/26/symposium-naukowe-o-formacji-seminaryjnej/> (dostęp: 27.02.2022).
- Regulamin Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Elckiej*, Elk, 22 czerwca 2015 r.
- Regulamin Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Elckiej*, Elk, 3 marca 2022 r.
- Rogińska M., *Kościół dziś – ogólnopolska konferencja naukowa*, <https://diecezjaelk.pl/2023/03/05/kosciol-dzis-ogolnopolska-konferencja-naukowa/> (dostęp: 7.08.2023).
- Sawicki R., *Sprawozdanie z symposium naukowego pt. „Kościół promotorem państwa? Kościół a tożsamość duchowa i narodowa: ogólne zasady – lokalne przykłady”*, Elk, 26 stycznia 2018 r., „Studia Elckie” 20(2018), nr 1, s. 155-158.
- Sawicki R., *Sprawozdanie z symposium naukowego pt. „Od kłeryka do kapłana. Panorama formacji seminaryjnej”*, Elk, 18 lutego 2017 r., „Studia Elckie” 19(2017), nr 1, s. 107-109.
- Sieńkowski M., *Cel nauczania według Tomasza z Akwinu*, „Scripta philosophica. Zeszyty Naukowe Doktorantów Wydziału Filozofii KUL” 2(2013), s. 93-105.
- Sieńkowski M., *Realizowanie podstawowych zasad formacyjnych w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Elckiej w latach 2012-2022*, „Studia Elckie” 24(2022), nr 4, s. 479-480.
- Sieńkowski M., *Sprawozdanie z symposium naukowego „Przepowiadanie. Od starożytności do współczesności” – Elk, 30 stycznia 2013 r.*, „Studia Elckie” 15(2013), nr 2, s. 269-272.
- Sieńkowski M., *Sprawozdanie z symposium naukowego pt. „Apologia Eucharystii”*, Elk, 28 stycznia 2020 r., „Studia Elckie” 22(2020), nr 1, s. 125-127.
- Sieńkowski M., *Sprawozdanie z symposium naukowego pt. „Człowiek młody w rodzinie, szkole i Kościele”*, WSD w Elku, 28 stycznia 2019 r., „Civitas et Lex” 2019, nr 1, s. 109-112.
- Sieńkowski M., *Sprawozdanie z symposium naukowego pt. „Kościół dziś”*, Elk, 4 marca 2023 r., „Studia Elckie” 25(2023), nr 1, s. 121-124.
- Sieńkowski M., *Trzydziesty rok funkcjonowania i działalności Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Elckiej (2021/2022)*, „Studia Elckie” 24(2022), nr 3, s. 381-404.
- Statut Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Elckiej*, Elk, 23 listopada 2021 r.
- Statut Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Elckiej*, Elk, 4 lutego 2015 r.
- Symposium historyczno-patriotyczno-religijne*, https://www.sp7.elk.edu.pl/rok_dla_niepodl/symposium/symposium.htm (dostęp: 7.08.2023).
- W Elku o głoszeniu kerygmatu*, <http://www.idziemy.pl/kosciol/w-elku-o-gloszeniu-kerygmatu/> (dostęp: 7.08.2023).
- Wyższe Seminarium Duchowne w Elku. Historia, wykładowcy i ich publikacje w latach 1992-2005*, oprac. W. Kalinowski, Elk 2006.